

Weidevogelsgroep Raamsdonk e.o.

Eerste jaargang, Nummer 2

Nieuwsbrief 23 januari 2024

Beste Weidevogelliefhebbers,

Veel leesplezier met hartelijke dank aan **Hans Diepstraten**.

Winterse Willems- en Overdiepse polders.

De afgelopen weken ben ik regelmatig in de Overdiepse- en Gecombineerde Willemspolder geweest. Ik ben daar nog niet voor de weidevogels geweest want daar is het natuurlijk nog te vroeg voor, alhoewel ik de Willemspolder op 18 januari al een mooie groep van ruim twintig kieviten op een maïsstoppelakker zag foerageren. Het kan zijn dat deze vogels met de vorstgrens meebewegend, vanuit het noorden van het land naar het zuiden zijn getrokken, wie weet? De afgelopen weken is het weer eens echt winter geweest en dat brengt weer volop interessante waarnemingen in onze polders met zich mee.

Een van die waarnemingen waar ik inmiddels alweer een jaar of vijftien jaarlijks naar uitkijk is de aankomst van de kleine zwanen in onze polders. De kleine zwanen zijn overwinterraars uit Siberië en zien er ook echt anders uit dan de inheemse knobbelzwanen die ook in onze polder in grote groepen overwinteren. Kleine zwanen foerageren graag op knolletjes van fonteinkruid, waterplanten en waterdientjes en aangezien die in de winter nauwelijks voorhanden zijn, schakelen ze gedurende de winter over op gras en zien we ze bij ons in de polders. Vanaf november zijn ze in ons land en gedurende de winterperiode komen ze verder landinwaarts en zo trekt ook een deel rond januari naar onze polders.

Zo rond 2010 zaten tussen de 175 en 200 kleine zwanen in de Willemspolder en geleidelijk aan werden dat jaarlijks steeds minder zwanen. Afgelopen week was al blij met 34 kleine zwanen in de Willemspolder en in de Overdiepse zaten slechts 3 kleine zwanen en 1 wilde zwaan (weer een ander zwanensoort). De afname van deze soort heeft onder andere te maken met het klimaat. Doordat de temperatuur in de winter langzaamaan oploopt is er voor deze zwanen minder noodzaak om zover naar het westen te vliegen. Dichterbij huis is nu ook voedsel te vinden. Onderzoek heeft uitgewezen dat de zwanen jaarlijks ongeveer 600 kilometer minder ver naar het westen vliegen. Gelukkig zijn er nog genoeg zwanen die de moeite wel nemen want anders zagen we ze hier niet meer.

Oorspronkelijk vlogen de meeste kleine zwanen naar Zuid Engeland en een klein deel bleef dan in Nederland hangen. In Engeland worden nu amper nog kleine zwanen gezien en dat lot is ons ook beschoren. Jaarlijks 600 kilometer minder ver vliegen klinkt veel maar je moet weten dat ze in het najaar dik 6.000 kilometer westwaarts vliegen en vanaf februari weer 6.000 kilometer terug naar huis. Dat we dus weten hoe die trek van de kleine zwanen zo verandert, komt door intensief onderzoek. Kleine zwanen worden al jaren voorzien van ringen en halsbanden en door het aflezen van deze halsbanden wordt deze gedragsverandering duidelijk. In de afgelopen jaren heb ik in de Willemspolder vele halsbanden afgelezen en gemeld bij de site www.gees.org. En als ik in de levensloop van de afgelezen zwanen kijk zie ik zwanen die hier in 2017 en 2018 overwinterden, ni niet verder dan Rostock komen en daar overwinteren.

Met name de kleine zwaan met witte halsband en zwarte letters 541X volgde ik jaren. Ik zag deze zwaan op 17 januari 2017 in de Willemspolder. Deze zwaan deed mee aan een onderzoek van de Universiteit van Brussel en is op 5 februari 2016 geringd(incl. halsband) en is voor het laatst gezien op 18 maart 2022 in Swichtenberg, Duitsland en is sinds 2020 niet meer in Nederland geweest. Vermoedelijk is deze zwaan inmiddels gestorven.

En naast de afname van de overwinterende kleine zwanen neemt de soort in de broedgebieden ook af en dat is zorgelijker want de aanwas moet wel op peil blijven. Ook alweer jaren en jaren is het aantal jonge zwanen onvoldoende om op termijn de populatie in stand te houden. Het gaat eigenlijk net zo als met onze weidevogels, jaarlijks is een afname te zien en als er niets gebeurt is dat uiteindelijk funest voor de soort. Laten we hopen dat het zover niet komt en er een moment komt dat de soort er weer bovenop komt. In ieder geval zijn onze polders nog steeds interessant voor deze steeds kleiner wordende groep Siberische zwanen. Ik zou zeggen ga er op uit, onze polders zijn ook nu de moeite waard.

Met vriendelijke groet,

Lia Kuijsters groepcoördinator
liakuijsters@gmail.com
06 48088871

Jos Wagemakers mede-coördinator
jos.wagemakers1@gmail.com
06 26881884